

Barbara Rakovská

FUNERÁLNÍ DESIGN – PIETNÍ MÍSTO CAELITUS
Návrh pietního místa na přírodní pohřebišťě

Atelier Karel, Ústav Designu FA ČVUT 2021/2022

FUNERÁLNÍ DESIGN – PIETNÍ MÍSTO CAELITUS

Barbara Rakovská

4. ročník

1/ MOTIVACE

2/ CÍLOVÁ SKUPINA

3/ REŠERŠE

4/ PROCES NAVRHOVÁNÍ

5/ VIZUALIZACE

6/ ROZMĚRY

7/ TECHNOLOGIE A MATERIÁL

8/ SEZNAM OBRAZOVÝCH ZDROJŮ

1/ MOTIVACE

V současné době si stále více lidí klade otázku, jakým způsobem žít v souladu s přírodou. Tento trend se promítá také do problematiky ohleduplného a alternativního způsobu pohřbívání. Roste zájem o přírodní pohřby a ekologické uložení ostatků. Zároveň pozůstalí hledají vlastní a nekonvenční způsob rozloučení.

V České republice jsou postupně zakládány nová přírodní pohřebiště. Ve většině případů se jedná prostředí lesů, hájů nebo o speciální rozptylové louky. České zákony nejsou k moderním trendům ekologických pohřbů zatím příliš otevřené. Na přírodních pohřebištích v lesích pozůstalí ukládají urny s ostatky svých blízkých ke kořenům stromů, podmínkou je kremace. Rozloučit se s nimi mohou na lokálním obřadním místě. Hlavním principem přírodních pohřbů je minimalizace lidské činnosti v prostředí, obejdeme se i bez betonových a kamenných náhrobků.

Přírodní pohřby mě oslovily a dle mého názoru má tento trend perspektivu a ráda bych ho podpořila.

Díky průzkumu přírodních pohřebišť v ČR jsem našla plánovanou realizaci přírodního pohřebiště „Krajina vzpomínek“ v Říčanech. Projekt reaguje na potřebu Říčan rozšířit kapacitu současného hřbitova a také na krizi pohřebních rituálů v ČR. Tento projekt mě inspiroval navrhnout ojedinělé pietní místo, kde se mohou pozůstalí rozloučit se zemřelým obřadem, ale zároveň se sem mohou vracet a kontempletovat.

Obr. 1

2/ CÍLOVÁ SKUPINA

Přírodní pohřebiště jsou vyhledávána pozůstalými, kterým nevyhovují klasické způsoby pohřbívání a forma konvenčního obřadu. Přírodní prostředí pro ně poskytuje klidný a příjemný prostor k zamyšlení, vzpomínání zklidnění a spojení se zesnulým. Chtějí místo posledního odpočinku, na které se budou rádi vracet. Pro tuto cílovou skupinu je zásadní soulad s přírodou. Obřad pod širým nebem má pro ně řadu výhod. Každý si může obřad přizpůsobit svým potřebám, není omezen návštěvní kapacitou a prostředí je vhodné i pro děti, které mohou mít z pohřbu příjemnější vzpomínky. technologie a téma aktualizovat. Každý návštěvník má možnost vstoupit do svého ochranného kruhu, který může sdílet s blízkými a dalšími návštěvníky.

Obr. 2

3/ REŠERŠE

V průzkumu již existujících přírodních pohřebišť jsem se zaměřila na realizace v České republice a na Slovensku. Studovala jsem formy obřadního místa, kde probíhá pietní akt, zároveň toto místo slouží jako prostor, kam se pozůstalí vrací a vzpomínají na své blízké.

Obr. 3: Přírodní cintorín - Les spomienok, Košice

Obr. 4: Přírodní pohřebiště, Plzeň

Obr. 5:
Údolí vzpomínek
v Líšni, Brno

Obr. 6:
Přírodní pohřebiště
Ďáblický hřbitov
Les vzpomínek

Obr. 7: Les vzpomínek,
prostor pro přírodní
pohřbívání.
Olomouc-Neředín

4/ PROCES NAVRHOVÁNÍ

Nedílnou součástí procesu navrhování byl uživatelský průzkum, který mě navedl k základnímu konceptu pietního místa. Cílem návrhu je vytvořit objekt do přírodního prostředí, který bude vyzařovat magickou energii a zároveň bude využíván jako obřadní místo při pohřbu.

Jedna ze základních charakteristik přírodního pohřbu je variabilita pietního aktu, který si pozůstálí koncipují dle vlastních potřeb. Častou součástí těchto obřadů bývá rituál spojený s ohněm a vodou. Například bývá populární zapálení ohně, který je prostředkem ke komunikaci se zesnulým prostřednictvím vzkazů napsaných na papírcích, které jsou následně v ohni páleny.

Obr. 8

Obr. 9

Obr. 10

Výrazným motivem pietního místa je kruh. Kruh je jedním z nejsilnějších užívaných symbolů, jeho nekonečná linie fascinuje lidstvo již od pradávna. Nemá začátek ani konec, symbolizuje věčnost a životní cyklus. Vymezuje posvátný prostor. Tato symbolika podporuje charakter celého místa.

Pietní místo jsem koncipovala jako dva válce z cortenového plechu. Válce jsou zapuštěny do mírného svahu. Menší válec, je uzpůsoben k obřadům. Uprostřed je umístěn žlábek s mísou, která plní funkci jako ohniště.

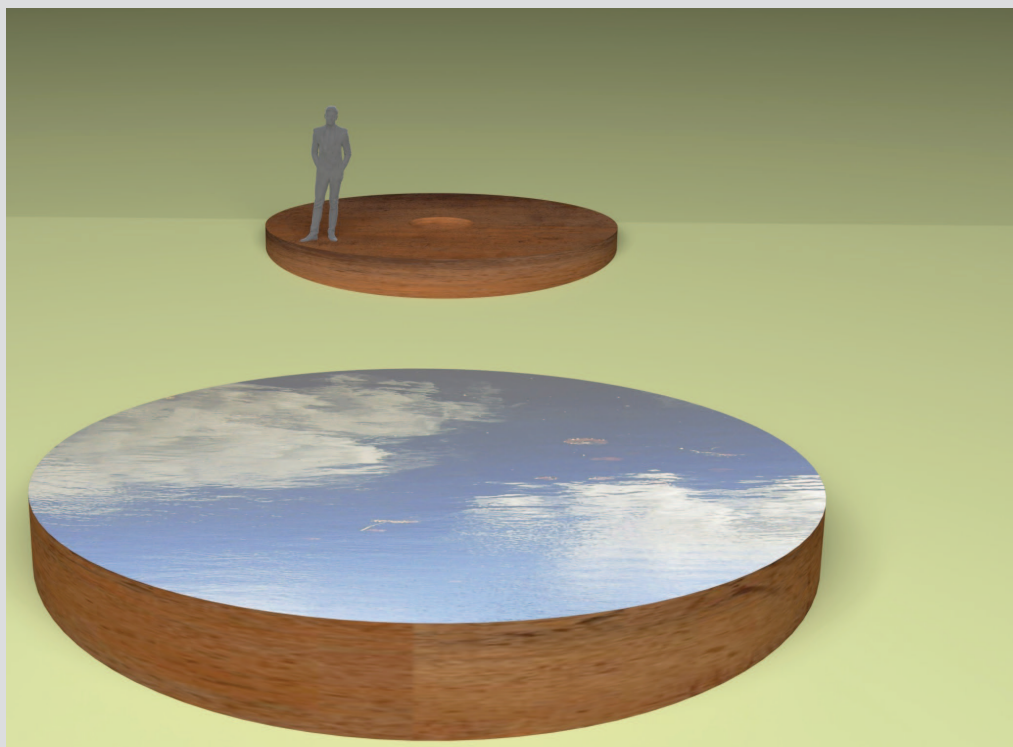
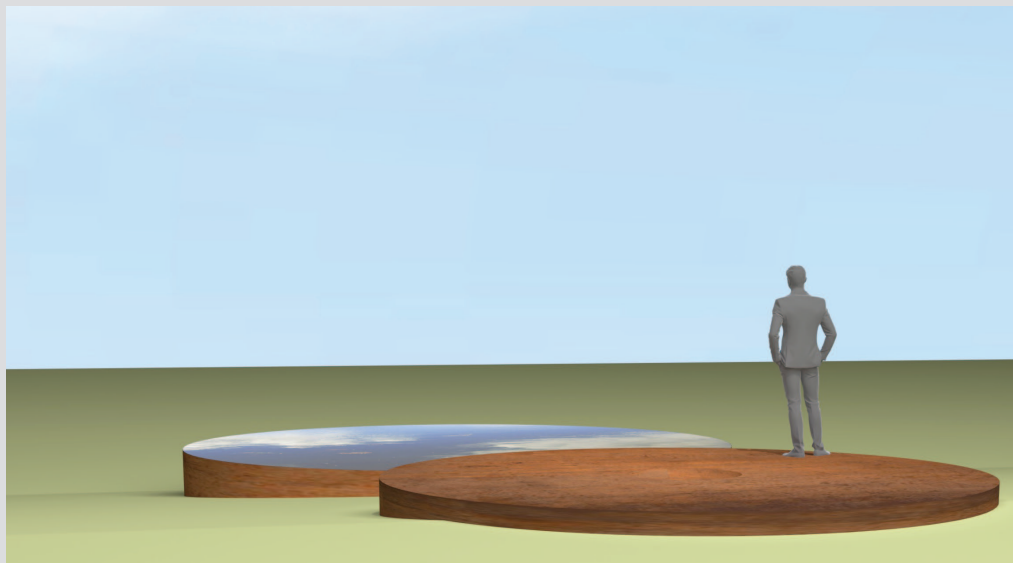
Protikladem k tomuto pozemskému obřadnímu místu je níže zasazený větší válec naplněný vodou, která přetéká přes jeho hrany. Vodní hladina je zde navržena se záměrem vytvořit ojedinělou reflexi nebe v jemně čeřící se vodě. Jako by nebe sestoupilo na zem.

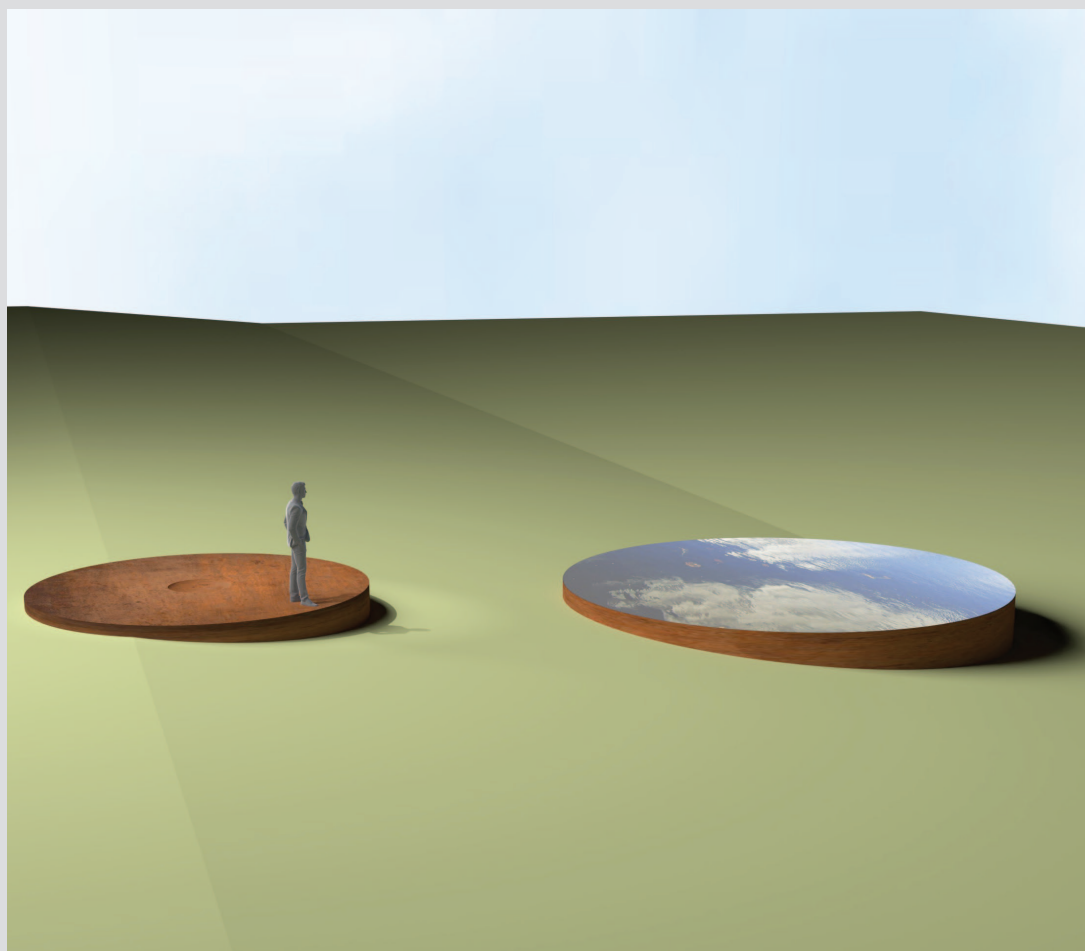
Pozorování vodní hladiny usměrňuje pozůstalé ke kontemplaci a odraz nebe působí nadpřirozeným dojmem. Odraz nebes, krajiny zesnulých, máme na dosah.

Obr. 11: Menhirový kruh v Irsku

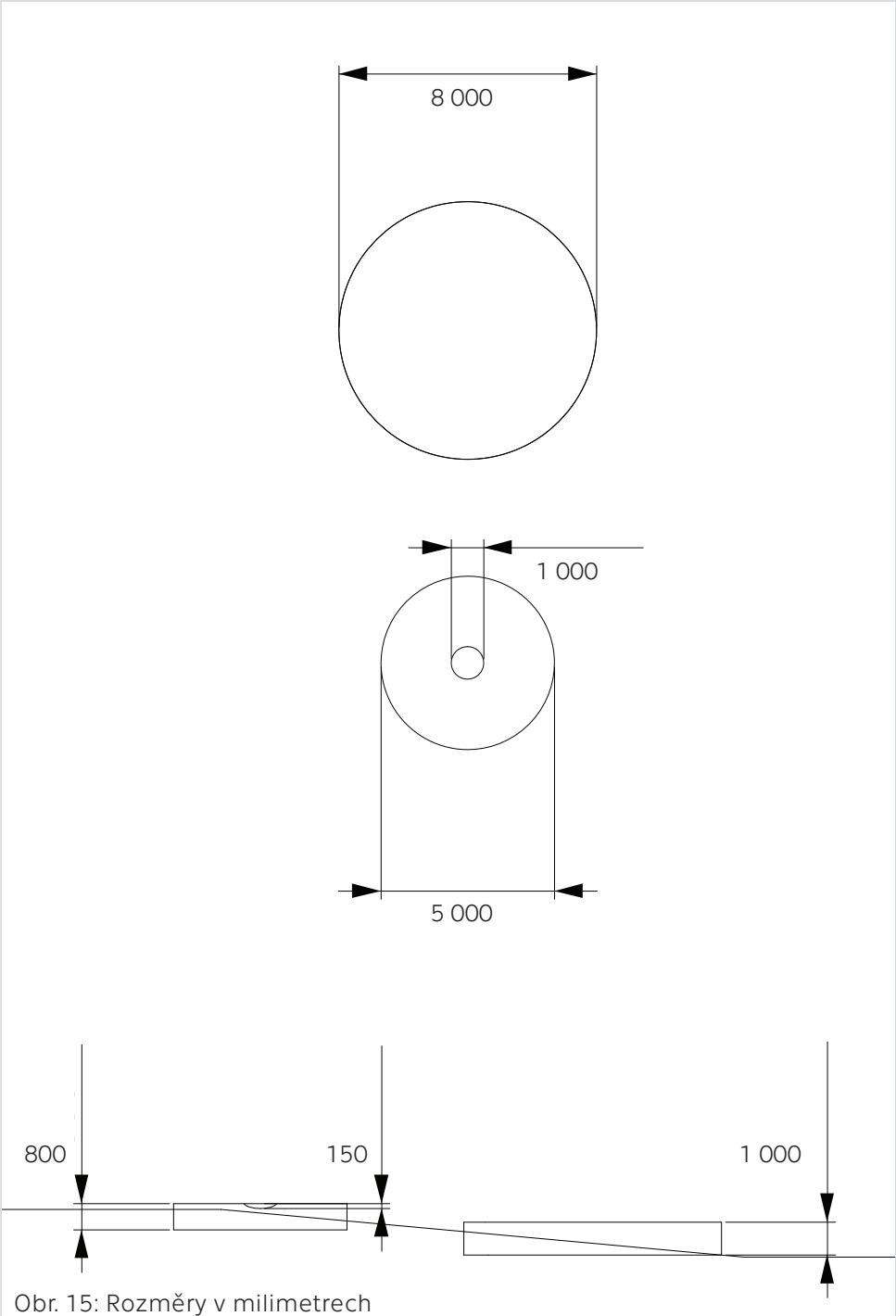
5/ VIZUALIZACE

Obr. 12-14

6/ ROZMĚRY

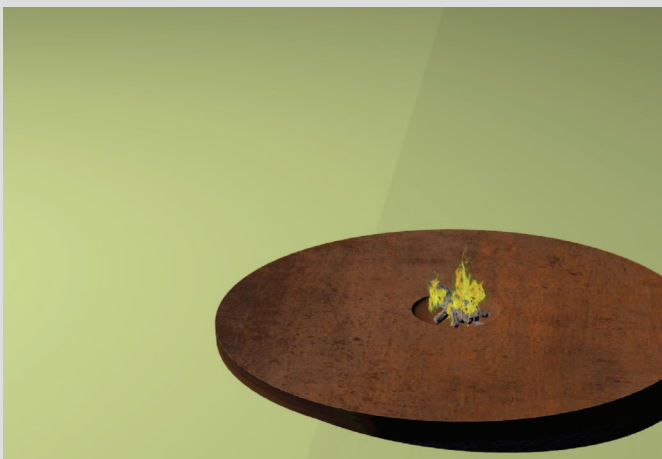

7/ TECHNOLOGIE A MATERIÁL

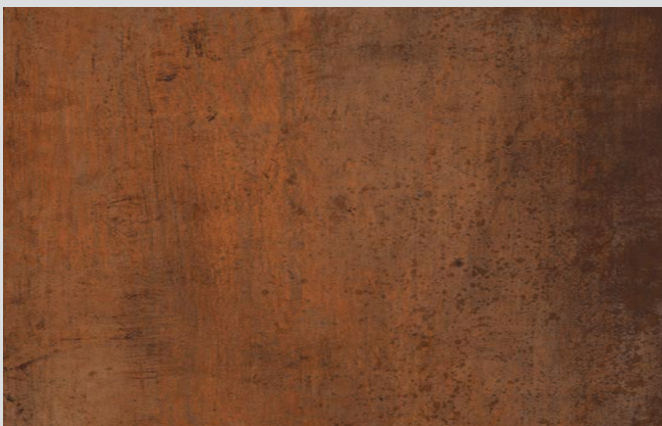
Vzhledem k charakteru přírodního prostředí jsem zvolila materiál, který nebude působit rušivým dojmem, ale přesto bude vysoce odolný a působivý. Těmto kritériím vyhovuje ocelový materiál s přirozenou masivní patinou - COR-TEN.

COR-TEN poutavě mění svůj vzhled během celé doby své životnosti, dochází k proměně barvy vrchní korozní vrstvy od teplé oranžovo-hnědé, přes červeno-hnědou až k tmavé nachově hnědé. Vysoce odolný povrch je vhodný pro realizaci ohniště a také vodního prvku.

Zvolené materiály v přírodním prostředí vyvažují a harmonizují prostor dle tradičního zastoupení pěti živlů. Voda (vodní prvek) – Dřevo (stromy přírodního pohřebiště) – Oheň (ohniště) – Země (zapaštění objektů do terénu) - Kov (cortenový plech).

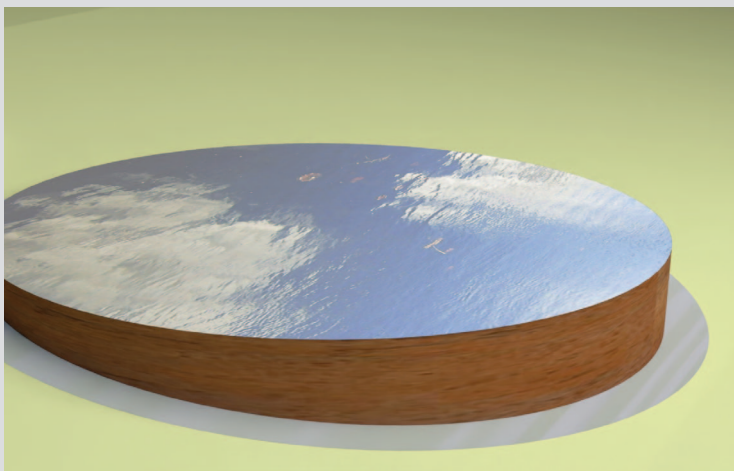
Obr. 16: Ohniště

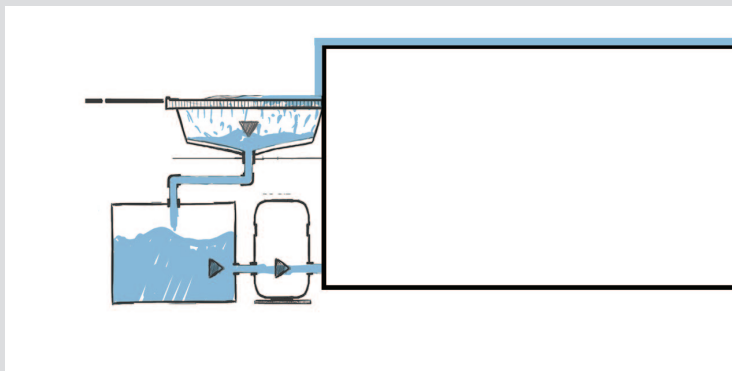
Obr. 17: COR-TEN

VODNÍ PRVEK

Voda ve větším válci přetéká přes okraj cortenového plechu. Je zde použita standardní technologie vodních prvků s přelivem. Voda přetékanající přes hranu vtéká přes přelivovou mřížku umístěnou v terénu do akumulární nádrže, kde se odsává pomocí cirkulačního čerpadla do filtrační nádoby. Zde dochází k čištění. Poté se voda vrací opět do válce.

Obr. 18: Přelivová mřížka v terénu

Obr. 19: Technologie vodních prvků s přelivem

7/ SEZNAM OBRAZOVÝCH ZDROJŮ

Obr. 1: Biologicky rozložitelná urna. Dostupný na <https://www.kekorenum.cz/posledni-rozloucení.html>

Obr. 2: Ukládání urny. Dostupný na <https://www.e15.cz/galerie/domaci/236508/konec-viktorsanskych-pohrbu-cesi-chteji-obrad-v-prirode-a-sperky-s-popelem-blizkeho?foto=0>

Obr. 3: Přírodní cintorín - Les spomienok, Košice. Dostupný na https://m.smedata.sk/api-media/media/image/sme/3/74/7440503/7440503_1000x.jpg?rev=2

Obr. 4: Přírodní pohřebiště, Plzeň. Dostupný na <https://www.plzen.eu/o-meste/aktuality/aktuality-z-mesta/plzen-nabizi-novy-zpusob-pohrbivani-na-ustrednim-hrbitove-lze-ostatky-ulozit-ke-korenum.aspx>

Obr. 5: Údolí vzpomínek v Líšni, Brno. Dostupný na <http://www.hrbitovybrno.cz/udoli-vz-pominek-v-lisni>

Obr. 6: Přírodní pohřebiště Ďáblický hřbitov, Les vzpomínek. Dostupný na <https://plus.rozhlas.cz/zajem-o-prirodni-pohrby-v-cesku-stoupa-opravdu-ekologicckemu-pohrebniectvi-ale-8670108>

Obr. 7: Les vzpomínek, prostor pro přírodní pohřbívání. Olomouc-Neředín. Dostupný na https://olomoucky.denik.cz/zpravy__region/ke-korenum-stromu-v-neredine-vznika-prirodni-pohrebi-ste-20220118.html

Obr. 8: Obřad. Dostupný na <https://www.kekorenum.cz/posledni-rozloucení.html>

Obr. 9: Pálení vzkazů. Dostupný na <https://www.kekorenum.cz/posledni-rozloucení.html>

Obr. 10: Pálení vzkazů Dostupný na <https://www.kekorenum.cz/posledni-rozloucení.html>

Obr. 11: Menhirový kruh v Irsku.

Obr. 12: Vizualizace. Vlastní tvorba

Obr. 13: Vizualizace. Vlastní tvorba

Obr. 14: Vizualizace. Vlastní tvorba

Obr. 15: Rozměry v milimetrech. Vlastní tvorba

Obr. 16: Ohniště. Vlastní tvorba

Obr. 17: COR-TEN. Dostupný na <https://www.perfecto.cz/obklad-metallic-corten-350x1000-mat>

Obr. 18: Přelivová mřížka v terénu. Vlastní tvorba

Obr. 19: Technologie vodních prvků s přelivem. Vlastní tvorba

Ústav Designu
ATELIER KAREL
LS2022

